

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כח אלול תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 6:20 תל-אביב: 6:35 חיפה 6:27 מוצאי שבת: ירושלים: 7:32 תל-אביב: 7:34 חיפה: 7:34 ר"ת: 8:09

פרשת נעבים (וילך בעמוד 3)

אחדות ושלום

"בזה התפללות מתקבלות ביותר"...

בספר כתב וחותם (לרע"א בסוף מהדורה תנינא) מובא מכתב מאלף מהגאון **רבי עקיבא אייגר** זצ"ל (מצאנאוהו באגן הסהר בהערת מחבר הספר) וזה תוכנו: רבה של קהילת וואלשטיין סיפר לו על מחלוקת עצומה שנתעוררה בקהילתו, ודרש הרב בפניהם בתוכחת מוסר נוקבת להגדלת השלום, והזהירם שאם לא ישמעו לו לעשות שלום, לא יהא יותר רב שלהם. ועתה נפשו בשאלתו: מכיון שלא שמעו לו, מה יעשה?

והשיב לו רבי עקיבא אייגר, כי לא היה צריך ללכת איתם בצורה חריפה כל כך ואף שנתכוון לשמים, מ"מ להשגת התועלת הרצויה היה לו ללכת מתון מתון ולדבר עמם בדברים רכים לאלו ולאלו עד שיתקבלו דבריו היוצאים מן הלב, ויכנסו ללבותיהם.

ומציע לו הרע"א לעשות התרת נדרים על מה שאמר שיעזוב את העיר אם לא ישלימו, כיון שלא זו הדרך לעזובם ולגרום להם נפילה גדולה יותר ברוחניות. ומסיים רע"א את מכתבו שכעת לפני ראש השנה יזרזם להשלים אחד עם חברו שבה התפללות מקובלות הרבה יותר, ובזה הלשון כתב להם:

"ובפרטות כעת בימים הקדושים אשר התפללות כשהעדה בשלום מתקבלים לטובה, ואנחנו מזכירים בתפלות מלכיות, וכתוב ויהי בישורון מלך בהתאסף, כלומר, אימתי מיוחד מלכותו בישורון, בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, שיהיה הכל באחדות ראשים והמונים. שמעו אלי ותשלימו קודם יום בא הדין הגדול והנורא ויהיה ה' עמכם, ותזכו לצאת בדימוס להחקק לחיים טובים ארוכים דשנים ורעננים, **כעתירת ידדכם דש"ת בלו"נ הק' עקיבא אינז.**"

הצלה מכח האחדות...

סיפר זקן אחד מפליטי השואה, כי במחנה הריכוז שלהם הטילו הגרמנים ימ"ש את תפקיד השמירה על כל מה שקורה במחנה, על היהודים בעצמם. פעם אירעה גניבה מלשכתו של המפקד ואנשי הגסטפו דרשו מהיהודים להעמיד בפניהם את היהודי שהתרשל במילוי תפקידו בשמירה ושבועטיו אירעה הגניבה.

יהודי המחנה אזרו עוז ותעצומות והשיבו באומרים: "כולנו אשמים! על כולנו רובצת אשמת המחדל. אם ברצונכם, הרגו את כולנו!"

אנשי הגסטפו נדהמו מעוצמתה של אחדות מופתית שכזאת שבאה לידי ביטוי כה עז, ועזבו את יהודי המחנה לנפשם.

מעלה טובה לכל אדם מישראל להיות קשור ומאוחד עם הרבים!

נלמד מהפסוק: "אתם נעבים היום כולכם"... (פרק כט-ט)

והוא בדעת זקנים (לבעלי התוס'): [אמר משה רבינו לישראל] אימתי תהיה לכם הצבה והעמדה? היום כולכם, כשתהיו באגודה אחת כולכם. וכן אמרו חז"ל, אמר משה לישראל, אם אתם אגודה אחת, אתם נעבים היום. מה היום פעמים מאפיל, פעמים מאיר, אף אתם אעפ"י שאפילה לכם, הקב"ה עתיד להאיר לכם אור עולם... אימתי? כשתהיו באגודה אחת (מדרש לקח טוב)

בהרבה מקומות הפליגו חז"ל בערך העצום שיש באחדות בני ישראל. מוצאים אנו ישועות רבות שזכו להם ישראל רק בזכות האחדות, וכמו שיחסו חז"ל את התשועה הגדולה שהיתה לישראל בימי דבורה הנביאה וברק בן אבינועם, בזכות האחדות ששררה ביניהם באותה שעה, ועוד הרבה כיו"ב ואכה"מ. ואפ"י לעתיד לבוא, ישראל נגאלים על ידי מדת האחדות שאין נגאלים עד שיעשו אגודה אחת כמובא בילקוט.

ומהות האחדות אינה בהתכנסות של הרבה יחידים, אלא באחדות הלבבות באחוה ורעות. כפי שמוצאים אנו בדברי חז"ל (ראש השנה יז): שיחיד שעשה תשובה אחר שנגזר דינו ביו"כ, לא מועילה תשובתו לקרוע גזר דינו, ואילו ציבור שעושים תשובה, מועילה לקרוע גזר דינם.

ושאלו בגמרא: הרי רואים שגם ציבור לא נענים, מהפסוק "יורדי הים באוניות... ויצעקו אל ה' בצר להם"... ודרשו את הפסוק שזה רק קודם גזר דין אבל אם צעקו לאחר שנגזר, אינן נענין, אף שיורדי הים באניה הם ציבור! מתרצת הגמרא: משום שנחשבים הם יחידים...

ופירש את דברי חז"ל אלו, ה"ש משמואל" [בשם אביו בעל ה"אבני נזר"] מדוע נחשבים הם כיחידים? משום ש"ציבור" משמעו שכל אחד מהם מצר בצערו של זולתו, הפרט והכלל. ולא רק בצערו שלו. אבל יורדי הים הם קיבוץ אנשים שלא מכירים זה את זה וכל אחד מוצר בצרתו הפרטית. ורואה רק את עצמו ולא איכפת לו מזולתו. לכן נחשבים הם כיחידים ולא כ"ציבור".

נמצאנו למדים שכח האחדות שיש בו כדי להושיע ולהציל, הוא רק כשכל יחיד משתף עצמו עם הכלל, הן בהרגשת צער הרבים והן בהטבה עם הרבים, ובכך מאחד עצמו עם הכלל שכוחו גדול לקרוע גזר דין.

"מכון אהבת אמת" ומערכת "איש לרעהו" מאחלים לקוראי העלוז ולכל בית ישראל
כתיבה וחתימה טובה, שנת אהבה אחוה שלום ורעות

יעביר על מדותיו, יותר וימחול אף למי שהרבה להכעיסו!

נלמד מהפסוק: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" (פרק כט-ט)

וכתב רש"י (להלן יב): למה נסמכה פרשת "אתם נצבים" לקלות: לפי שעם ישראל הוריקו פניהם ואמרו מי יכול לעמוד באלו. התחיל משה מפייסם אתם נצבים היום, הרבה הכעסתם למקום ולא עשה אתכם כליה והרי אתם קיימים לפניו. עכ"ל. כי על כן, כך דרכו ומדותיו של הקב"ה, א-ל-רחום וחנון, אך אפים ורב חסד, נושא עוון ופשע. וכמו שהאריך בביאור ענין זה הרמ"ק בספרו תומר דבורה (פ"א) עיי"ש. א"כ, על האדם ללמוד מדרכיו ומדותיו של הקב"ה, כמו שדרשו חז"ל מהפסוקים "והלכת בדרכיו" ו"לדבקה בו" מה הוא רחום וכו' אף אתה. מה הוא סובל ומאריך אפו למכעיסיו, כן האדם יסבול רעותיו של חברו ויעביר על מדותיו היינו "שלא ידקדק למדוד מדה למצעים אותו, אלא מניח מדותיו והולך לו", (כלשון רש"י ר"ה יז).

שאלה מעניינת הגיעה לפתחו של הגר"י זילברשטיין שליט"א ממעשה שהיה: בימי בין הזמנים השתא, החליפו ראובן ושמעון דירות ביניהם. ראובן מירושלים נסע לצפון ושמעון עלה לירושלים. באחד הימים מתקשר שמעון לראובן ושואל: הבת שלי באה עתה בקשרי שידוכין האם אני יכול לעשות את מסיבת התנאים בדירה, לעשרים או שלושים איש?

השיב ראובן: "בשום אופן לא!" התפלא שמעון: "מה איכפת לך, הרי אם ישבר משהו או יזק אנכי אערבנו". אשלם לך כל מה שצריך."

הסביר ראובן: "יש לי בן מבוגר והלכתי לאדמו"ר שלי ושאלתי מתי תבוא הישועה? השיב לי הרבי: "בקרוב תהיה אצלך בבית שמחה..." על כן אם אתה תעשה את שמחת ה'תנאים' בביתי, הרי תתקיים בכך ברכתו של הרבי, ואני אפסיד את ברכתו של הרבי". לכאורה טענה צודקת.

החליטו שניהם לצלצל באישון לילה להגר"י זילברשטיין ולשאול לדעתו. השיב להם: טענת ראובן שעלול להפסיד הברכה, כעין זה מצינו בגמרא (מגילה כז:): שהאמורא רב בירך את רב הונא בעשירות בלשון זו: יהי רצון שתהיה גדוש ומכוסה בבגדים טובים ויקרים (סימן לעושר). וכשכנס בנו לחופה, הלך רב הונא לנוח במיטה, באו בנותיו וכלותיו והניחו מעילהם היקרים עליו כי לא שמו לב שהוא שוכב שם. ובזה כבר נתקיימה הברכה של רב. עיי"ש.

אבל - הוסיף הרב זילברשטיין - למען האמת ראובן אינו צודק ומן הראוי שיותר לשמעון ולא יפסיד מכך, ובהקדם מעשה שהיה עם המהר"ם שפירא זצ"ל שהקים את ישיבת חכמי לובלין, וכדי לקבל רישיון מהממשלה הפולנית להפעיל את הבנין, הוצרך לסכום עצום של שלושים אלף זלוטס. הופיע אצלו גביר ואמר שמוכן לתת לו את כל הסכום בתנאי שהמהר"ם יתן לו בתמורה את כל העולם הבא שלו...

אמר לו המהר"ם: "אני מוכן לתת לך את העוה"ב שלי. אבל את העוה"ב שאני יקבל עבור מה שנתתי לך את העוה"ב, את זה אני לא נותן..." [והיינו ששכר הוויתור בזה הרבה יותר גדול].

אם-כן הוא הדין גם לגבי ראובן. אמנם קיבל ברכה מהרבי. אבל השכר הזה שיקבל על זה שהעביר על מדותיו ויותר לשמעון והעניק לו את ברכת הרבי כדי שיכול לעשות בביתו את שמחת התנאים, הוא גדול ועצום, כי אז יקבל מהקב"ה על זה הרבה יותר ממה שחושב וזהו "ואברכך מברכך" שכל מי שמברך יהודי, הקב"ה מברך אותו.

ליותר ולתת לאחר...

סיפר רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל: הגה"צ רבי אייזיק שר זצ"ל (שהיה חתנו של הסבא מסלבודקה) הגיע לירושלים לישיבת חברון. כשראה אותו ראש הישיבה הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל פינה מיד את מקומו ונתנו לרבי אייזיק.

התיישב רבי אייזיק על מקומו של רבי יחזקאל במשך ארבעה ימים. ולאחריהם עזב את המקום ועבר לשבת במקום אחר. שאל אותו רבי יחזקאל: "רבי אייזיק! כלום אין מקומי מוצא חן בעיניכם? מדוע הלכתם למקום אחר?"

השיב רבי אייזיק: וכי עלה על דעתכם שאתפוס את מקומכם? לא עלה על דעתי לעשות כדבר הזה! כל מה שרציתי הוא לראות איך בן אדם מסוגל ליותר על המקום שלו [הנכבד] ולתתו לאחר. לאחר שראיתי בעיני, במשך ארבעה ימים, כיצד ויתרתם בלב שלם על מקומכם, למדתי את שרציתי ללמוד, ויכול אני כבר לשבת במקום אחר". יחי ראובן

מיותר לא מפסידים...

יהודי מביתר הרחיב דירתו בלי רישיון, וזו חצי צרה. אך עשה זאת גם בלי רשות מהשכנים, וזו כבר עוולה חמורה, והוסיף חטא על פשע שבהרחבתו החשיך את מטבחו של השכן. כלא אותו בכוך חסר אור ואוויר!

השכן תבע אותו לדין תורה. אך הלה אמר: "הדין הוא שהולכים אחר הנתבע. רצונו להתדיין בפני חכם בן ציון אבא שאול".

התדיינו לפני הגאון רבי בן ציון זצ"ל שמיד ראה כי הצדק הוא עם התובע, שתבע להרוס את כל תוספת הבניה. פנה רבי בן ציון לתובע ואמר לו: "כמה זמן אדם חי? שמע לי ותוותר!" הבין התובע את הבקשה בשכלו והתקשה להענות לה בלבד. אמת ונכון שאדם חי שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה ואז עולה לעולם הנצח. וכי משום כך מותר להחשיך את דירת הזולת, ולבנות בלי שום התחשבות?!

אך בכ"ז הרי יש כאן בקשה מרבי בן ציון והוא אינו יכול לסרב לה, לבסוף הפטיר ואמר לרבי בן ציון: "הרב! קשה לי. אבל אם הרב מבקש אני נענה!"

הרעיק עליו רבי בן ציון ברכות אין קץ, ולא נותר לו אלא להסביר לאשתו את הוויתור ומדוע חייבת היא לדור במטבח אפל...

והנה כעבור חצי שנה נפטר הנתבע, זה שבנה את ההרחבה, האלמנה שעברה לגור ליד ילדיה, הציעה במחיר נוח את הדירה למכירה, והוא קדם לרכוש את הדירה מדין "בר מצרא", וכל תוספת הבניה הפכה להיות שלו! או-אז הבינו את דברי רבי בן ציון: "כמה זמן אדם חי?" יגילו במלכם

"ליותר וליותר!"

סיפר נכדו של הגראי"ל שטיינמן זצ"ל: כשהייתי נער צעיר, בנו בנין סמוך לביתו של סבי הרב שטיינמן. שמעתי שהקבלן אומר שכאן יבנו את חדר פחי האשפה, סמוך ממש למקום סוכתו של הרב שטיינמן...

סיפרתי זאת לסבא וכך השיב לי: "תאמר לי, אם היית נוסע לבית מלון לשבוע, ואתה רואה שממול החדר שלך בונים חדר אשפה, האם היית ניגש להעיר לקבלן? גם אני גר כאן [בסוכה] רק שבוע..."

הזרתי וטענתי: "אבל במציאות איך אפשר לדור בסוכה עם צחנת האשפה?!" והוא השיב: "סוכות לא יהיה שבוע הבא אלא יש עוד כמה שבועות עד החג והרי אני נמצא פה רק שבוע..." ושאלתי: "למעשה מה יהיה בסוכות?"

השיב הרב שטיינמן: "לא צריך לעשות שום עסק מזה... עד סוכות הכל יהיה בסדר, אתה יכול להרגע ואין צורך לעשות כלום..." [ואכן בסופו של דבר תכנית הבניה השתנתה].

תמיד שינו סבא באוזנו: "אל תהיו קפדנים! לאף אחד לא יהיה טוב ממה שלשני יהיה רע, ולאף אחד לא יהיה רע ממה שלשני יהיה טוב!" "לא להתייחס לכל דבר כאילו נחרב עליך עולמך. לא לעשות עסק! אלא ליותר וליותר!"

מתוך מאמר

פרשת וילך

ללמד תורה לתלמידים

ללמוד בטוב טעם ובסבלנות עד שיהיו הדברים ברורים ורהוטים בפי התלמידים! נלמד מהפסוק: "ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם" (פרק לא-יט)

ודרשו חז"ל: מנין שחייב אדם לשנות לתלמידו עד שילמדנו: שנאמר "ולמדה את בני ישראל" ומנין עד שתהא סדורה בפייהם: שנאמר "שימה בפייהם" (עירובין נד:) וכתב הרמב"ם (פ"ד מתלמוד תורה ה"ד): "הרב שלימד ולא הבינו התלמידים כראוי, מפני עומק הסוגיא, או מפני שהיתה דעתם קצרה, לא יכעוס עליהם ולא ירגז, אלא חוזר ושונה הדבר אפילו כמה פעמים עד שיבינו עומק ההלכה.

על מעלתו הנשגבה של המלמד תורה מתוך אהבה בין הרב לתלמיד, ניתן ללמוד ממה שמספרים חז"ל בגמרא (תענית כד.) על האמורא רב שנזדמן לאיזה מקום בזמן בצורת וגזר על כך תענית ועדיין לא ירד מטר, והנה כשירד ש"ץ מסויים לפני התיבה ואמר "משיב הרוח" נשבה רוח וכשאמר "מוריד הגשם" החל לרדת גשם. התפעל רב מאד ושאל לש"ץ במה עיסוקו? השיב: "מיקרי דרדקי" אני [מלמד תינוקות] ומנה לו מספר דברים שנוהג עם התלמידים, ובתוכם: אם תלמיד מפריע ולא רוצה ללמוד "משחד" אותו בדגים ממברכת הדגים שיש ברשותו, ובה היה מפייסו ומחזירו ללימודו.

ומבאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בניהו) שבאמצעות נתינת הדגים היה מאהיב עצמו על התלמידים, וגם היה מלמד לקחת משל ודוגמא מהדגים שאינם יכולים לחיות אלא במים, כך גם אי אפשר לחיות בלי תורה שנמשלה למים. [יתכן להוסיף שלימד גם מצידת הדגים, שלכל אחד חנן הקב"ה כשרון שיכול ללמוד, כאותו מעשה ידוע עם אליהו הנביא שהוכיח אדם שצד דגים על שאינו לומד בכשרון הזה שיש לו לעשות רשת].

בראיון שמסר הגר"א אבא שאול שליט"א על אביו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל סיפר שהיה אומר תמיד שאם המלמדים רוצים להצליח עם ב"שמאל דוחה" וגם ב"מיני מקרבת" עליהם לזכור שמלבד מה שהם תלמידים, הם גם בני אברהם יצחק ויעקב ובהתאם לכך יש לתת לתלמידים יחס מיוחד: ועל כן צריך להשתדל למצוא בכל תלמיד את הנטייה החיובית בטבעו, לפתחה עמוק בנפשו. ולהטיל עליו תפקיד הערב לו ולעודדו להאמין ביכולתו, וזה רק כשישים המלמד לנגד עיניו שהתלמיד הזה אינו בן של פלוני אלמוני אלא הוא בנו היחיד של אברהם יצחק ויעקב, וכשיראה זאת כך הרי שהגישה וההסתכלות שלו יהיו אחרת, ואת אותם דברים שהיה עושה בפשטות, יעשה אותם בהדרת קודש ובהצלחה יתירה. [וכך גם צריכה להיות הגישה מהאב לבניו].

כיוצא בזה נשאל הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על ידי מקורבו, היאך הצליח לנהוג עם התלמידים (כפי שפורסם עליו) שבמשך כל שנותיו כראש ישיבה, לא העדיף את התלמיד הכשרוני על פני הבינוני והחלש, דבר שכמעט אינו מצוי בדרך הטבע שלא יביעו התפעלות יותר מהכשרוני והמבריק?!

השיב הרב שטיינמן: "תמיד עמדו לנגד עיני דברי הגמרא שרבן יוחנן בן זכאי היה קטן תלמידיו של הלל הזקן וכל התורה שבידו היא ממנו. ותמיד אני חושב על כל תלמיד, ולו החלש ביותר, אולי הוא יהיה רבן יוחנן בן זכאי של הדור הבא...!"

על גודל החיוב שיש ללמד תורה לתלמידים, כתב הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בתפארת יהונתן עה"פ "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך") את הדברים הבאים:

"יש בני אדם אשר ישבו רק בדרך, שילמדו לעצמו ולא ללמד לאחרים, באומרו, מי אנכי תולעת איש נבער מדעת שלא קניתי לי בעצמי הטוב והשלימות עד אשר אמלא כפי נחת ואז אלמד לאחרים. ואם כה יאמר האדם, ימיו ושנותיו יצאו וישכח התורה, כי לא ילמד האדם לעולם לאחרים..."

"אך החיוב מוטל עליך ללמד תורה לאחרים כפי שלימותך, ובכל מה שחננך ה' בכל מה שידעת. וראיה לכך, מזה שהוצרך הקב"ה להקהיל את העם אצל הר סיני, זאת כדי ש"למדון אותי"... ולהורות להם שגם הם ואת בניהם ילמדון היינו התלמידים. עכ"ד.

לבנות בחור חלש לבן תורה...

יהודי בן תורה שאביו נסתלק לבית עולמו הגיע אל החזון איש להתייעץ עמו: רצונו להרבות זכויות עבור נשמת אביו ועלה במחשבתו רעיון להקים גמ"ח להלוואות לעילוי נשמתו.

אמר לו החזון איש: הן אמת שזו זכות גדולה לנשמת המת להקים גמ"ח על שמו, אבל אם מחפש אתה להרבות כמה שיותר זכויות עבור נשמת אביך, הנה לך רעיון:

"תקח בחור חלש בלימוד, תקבע איתו זמן ללימוד, ובלמוד הזה תבנה אותו, תעמידו על רגליו, ותקים את הבחור הזה להיות בן תורה, וכשהוא ישא אשה, הרי גם בניו יהיו תלמידי חכמים ובני תורה, ובכך עד סוף כל הדורות.

"והנה - הוסיף החזון"א - בעוד שבהקמת גמ"ח תסייע למספר מסויים של בני אדם, הרי על ידי שתלמד עם בחור חלש ותבנה אותו לבן תורה, יתרבו הזכויות ככל כפלים לנצח, ובכך יתרבו הזכויות עבור נשמת אביך יותר מגמ"ח

מעשה איש

לרומם בחור חלש וללמוד עמו...

סיפר הגר"א גולדשמידט שליט"א: אחד הארגונים ששם לו כמטרה לעודד ולחזק לומדי תורה, ביקש מהגאון רבי אליעזר גולדשמידט זצ"ל (שהיה ידיד קרוב להגרי"ש אלישיב זצ"ל וחבר עמו בביה"ד הגדול) שישפיע על הגרי"ש אלישיב לבוא לכינוס של אותו אירגון ויכבדו בנוכחותו לחזק לומדי תורה.

הגיב הרב אלישיב: "אתם יודעים מה נקרא "לחזק לומדי תורה"? זה לקחת בחור שקצת קשה לו, ולהצמיד לו בחור מבוגר או אברך שילמד אותו וירומם אותו זהו חיזוק לימוד התורה!"

רבי אליעזר טילפן לבנו (מספר המעשה שהיה בארה"ב) ומסר לו את תגובת הרב אלישיב. שכן באותה עת ניסה הבן להקים "קרן" מיוחדת בישיבות הקדושות, עם תקציב מיוחד עבור אברכים שילמדו עם בחורים שזקוקים לרוממות זו.

כשהגיע בנו של רבי אליעזר לארץ הקודש, נכנס לביתו של הרב אלישיב וסיפר שהוא במגעים להקים "קרן" וכי פנה לנדיבי עם. אמר לו הרב אלישיב: "תפנה רק לנדיבי עם שהם בני תורה כי הם שמכירים במעלת לומדי התורה כמה צריך לרוממם. נדיבי עם שאינם בני תורה לא ישכילו להבין מה גודל רוממותה של התורה."

מתוך מאמר

כיצד מלמדין?

חלק בלתי נפרד מללמד תלמידים, הוא לחזקם ולעודדם ולתת להם הרגשה טובה ובטחון ביכולתם. מספר תלמיד: "מו"ר הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל ידע כיצד לרדת אל הבחורים. היה מתייחס מאוד לכל שאלה של תלמיד. פעם שאלתי שאלה, שראיתיה בספר מסויים, אבל לא שאלתי בצורה נכונה כי לא הבנתי בעצמי את השאלה. אך רבי שמואל הרגיש בזה ובמשך כמה דקות טרח לייפות ולחזק את השאלה. והסביר לי למה שאלתי טוב... זה עשה עלי רושם גדול. נתן לי הרגשה טובה וחיזוק למשך תקופה ארוכה.

וסיפר תלמידו הגאון רבי חיים קלופט שליט"א: פעם שוחחנו מספר תלמידים עם רבי שמואל אחרי השיעור ובחור אחד אמר בתוך כדי הדברים: "יש לי איזו סברא בנושא, ואני לא יודע אם זו קושיה או תרוץ..." היה קשה להתאפק והבחורים חייכו.

אך רבי שמואל פנה לבחור ההוא בכל הרצינות: "הבה ונראה, תגיד מה אתה אומר..." והבחור אמר איזה שבריר של סברא. רבי שמואל החל ללטש וללטש... מה יהיה באופן זה ומה באופן זה... עמדנו כולנו נדהמים, גם מהיחס החיובי לכל שבריר סברא של בחור, וגם מהגאונות לקבל שבריר סברא ולבנות ממנה מערכה שלימה!"

ראש הישיבה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

כך נזכה בדין !

יום קיץ לוהט.

המזוגן באוטובוס עבד במלוא התפוקה, אך לא פשוט היה עבורו לצנן את קוביית המתכת החשופה לשמש. הנוסעים המיוזעים מיהרו לעלות, להימלט מקרני החמה הקופחים בחוץ. אחת היא להם אם הגורם לחום קשור ל'אפקט החממה' שנוצר בעקבות פליטה מוגברת של פחמן דו חמצני לאטמוספירה - אם לאו.

הם רצו דבר אחד: לעלות לאוטובוס, ולהתרווח על המושב בדרך הביתה בתום יום מתיש. הבעיה שיותר מידי אנשים חפצו בפריבילגיה הלזו ששמורה הייתה עבור 50 הנוסעים הראשונים בלבד. השאר - נאלצו לעמוד. שאר השאר - נאלצו לעמוד בתחנה...

האוטובוס היה עמוס ודחוק "אך אני, כאשה מבוגרת, זכיתי למקום ישיבה" - מספרת שולחת הסיפור. לא כך היה מזלה של האשה שעמדה לידה. היא הייתה במצב מיוחד, ממש לא מתאים לעמידה ממושכת באוטובוס עמוס, דחוק ומיטלטל. אך מקום - אין.

"ריחמתי עליה, אך מה יכולתי לעשות?" גם לו-יצויר שהמבוגרת הייתה מציעה לה את מקומה, זה לא היה עובד: "לא עלה על דעתי, שתסכים, שאשה מבוגרת תעמוד במקומה".

* * *

האוטובוס הגיע למחצית דרכו. מחד גיסא היה בכך משום נחמה פורתא: חצי הדרך כבר מאחורינו. אך מאידך, מחצית הדרך השנייה הרבה יותר קשה מהמחצית הראשונה. שהרי היא מצטברת יחד עם הסבל של המחצית הראשונה!...

בעוד האשה המבוגרת תוהה מנין יבוא עזרתה של שכנתה למסע, הגיחה לפתע מבין העומדים דמות שלא הייתה רוצים להיפגש אתה בסמטה חשוכה בלילה - בעצם, גם לא ביום! "לרגע חששתי שאולי מדובר במחבל! הוא היה לבוש עם גופיה צבעונית, מחלפות ראשו גולשות על צדעיו, חצויות במרכזן כמין שתי שורות שיבולים".

הבחור התקדם אל מרכז האוטובוס, תוך כדי שהוא מפלס את דרכו במרפקיו, בין העומדים צפופים. הוא נעצר על יד אותה אשה והכריז בקול עדין, אך תקיף:

"מי מוכן לפנות מקום לאשה?" ואז הוסיף בנימת התנצלות

"אני מצטער שלא הבחנתי במצב קודם לכן. סליחה, סליחה, ממש סליחה. לא שמתי לב. לא ראיתי, אני מתנצל".

כך חזר כמה פעמים על דברי ההתנצלות, בעוד הנוכחים מנסים להתעכל את המתרחש לנגד עיניהם. מיד קמה אשה צעירה ופינתה את המקום.

האם לא הבחינה קודם לכן במצוקה? האם סברה שזה לא מחייב אותה? שמא היא עצמה לא חשה בטוב? לאלוקים פתרונים. דבר אחד ברור: בתוך שניות ספורות הצליח האיש בעל המראה ה"מפחיד" לסדר את העניינים.

* * *

את המשך הדרך הקדישה האשה המבוגרת - שצפתה בכל המחזה מן הצד - לדיון פורה בינה לבין עצמה: "אנו דנים את הזולת - בניד עפעף; מצמידים תוויות - על פי מראה עינינו; אך לא כן לימדו אותנו חכמינו שאמרו (מסכת אבות פרק ד' משנה כ"ז) "אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו"

"ובדרך כלל, מה שיש בו, מתגלה בשעת מבחן".

* * *

המסר הזה מהדהד באוזנינו כפליים בערב יום-הדין. אוטוטו יבקש הקטגור להתייצב ו...

ומה יקרה אז? יקום הסניגור ויטען: את היהודי הזה אתה רוצה להשמיץ? לא. לא. הוא הרי מקפיד לראות אצל הזולת רק את החלק הטוב! תמיד לדון לכף זכות! עלינו לנהוג אתו במידה כנגד מידה ולהתמקד בחלקים היפים שלו!

המתואר אינו "ווארט" יפה, אלא יסוד שמבואר בספרים הקדושים כעצה וסגולה לזכות ביום הדין! והדברים ידועים ומפורסמים שדנים אדם למעלה - כפי שהוא דן אחרים למטה.

אבל מה יקרה עם יהודי שלא נזהר מלדון את הזולת? והוא אפילו חס ושלוים חלילה וחס מסוגל ליהנות מלמצוא חיסרון אצל הזולת? מה יגן עליו מאותו קטגור?

ההחלטה להשתנות! הקבלה-טובה שבשנת תשע"ט הוא הולך להשקיע בכיוון הנכון; כך נזכה כולנו לכתובה וחתימה טובה - אמן!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il